

Az előfizetés ára

1883. márczius végeig . . .	3 frt.
„ június „ . . .	5 frt.
„ januártól egész évre . . .	8 frt.
„ „ fél évre . . .	4 frt.
„ „ negyedévre . . .	2 frt.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petit sor	
1-szer	7 kr.
2-szer	6 kr.
3-szor	5 kr.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.	
Nyilttérben egy sor	10 kr.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésében, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvkötőnél Király-utca.

Visszapillantás a legutóbbi városi közgyűlésre.

A bécsi községtanácsban nem régen valószínű forradalmat okozott, hogy egy városi képviselő, ki hivatására nézve egyszerű építész, közbenjárta egy, a községi érdekekkel ellenkező építési engedély elnyerésénél. Az engedélyt adó városi tanácsost nyugdíjazták, az engedélyt megsemmisítették, a képviselő pedig a községtanács szavánál fogva kényszerült lemondani. Pedig a község érdekeltsége abban állott csupán, hogy egy utcavonal néhány vonalnyira változást szenvedett volna.

A bécsi községtanácsban egyáltalán szigorúan és erősen ellenőrzik a képviselők érdekeltségét, úgy, hogy ez irányban a községtanács nyílt ülésében is a legkínosabb viták hangzanak fel. Egyik legkellemetlenebb kötelessége a nyilvánosság ezen ellenőrzés; de erkölcsi sikere annál nagyobb: minél inkább önzetlen, független és lelkiismeretes képviselők választatnak meg, kik egyszerűen felül tudnak emelkedni a nyárspolgári tehetetlenségen, vagy kisserűségeken.

Hogy egy párt — alakuljon az politikai, társadalmi vagy gazdasági indokokból — igyekszik a képviselő testületben túlsúlyra emelkedni és többsége tudatában befolyást és hatalmat gyakorol, azt természetesen találjuk, de ez esetben a befolyás egy egész testület, mely összeségében felelős is tetteiért. Amde, hogy egyes városi képviselők a közéletben szerzett befolyásuknál fogva állásukat arra használják fel, hogy vagy saját, vagy mások, hozzátartozóik érdekeit mozdítsák elő, hogy igen gyakran fellépésük által odahatnak, hogy a rendőri intézkedéseket befolyásolják, az igazság szavát megbénítsák, a helyes adminisztrációt megakadályozzák, a közegészségügyi rendszabályokat kijátszák, ez: bűn, szemérmertlenség. A városi képviselők befolyásuk egész súlyával nehezdednek a köztisztviselők működésére, kik nem egy pragmatikának, nem a közönségnek, nem a városnak és nem is egy pártnak szolgálnak, hanem 90 különböző akaratu embernek, kiknek elveik, szándokaik, törekvéseik ezer ágra oszlanak szét és a felelősséget mindenkoron a zaklatott tisztviselőre hártják vissza.

A sártés és szemrehányás minden szándékossága nélkül irom ezikkeimet: közügy és saját terén a moralitás vezet. Éles a toll: szúr, vág, de nem sebez, csak a kinővést, a fekélyt orvosolja. Erre pedig szükség van: nem a testület ellenében, hanem

ennek érdekében, egyes tagok irányában. Vagy tűrhető-e az, hogy a legszükségesebb reformok hajótörést szenvednek egyes városi képviselők érdekeltsége és befolyásánál fogva; mert a tisztviselő az odiumot magára venni nem akarja szemben a közelgő választással? Lehet-e ily visszás alapon jó közigazgatásról szó? És hol találjon menedéket a megkiséértett tisztviselő oly párt hiányában, mely erkölcsi hatalmával megóvhatná őt egyeseke túlkapásai ellenében? Kényeszerítve van egyesek akaratának, szeszélyeinek alárendelni magát, és vagy furfangos taktikával ide-oda hajlik, vagy egyáltalán nem törődve semmivel, átengedi magát az egyszerű semmittevésnek.

A legénytelenebb bagatell ügyben, a legkisebb rendőrségi vagy közbiztonsági esetenél épen úgy, mint minden nagyobb és életbevágó intézkedéseknél észlelhető egyes városi képviselők beavatkozása, igen gyakran a törvény, jog és méltanyosság ellenére is, ugyannyira, hogy a tisztviselő merő szíveségből kénytelen kötelességérzetével összeütközésbe jönni és legtöbbszörre áldozatul is hozza az utóbbit, mert nem tud megbirkózni a bizonytalanság esélyeivel. És a következmény mindig az: süpped az erkölcsi talaja és a községtanács a legrútabb gyanúsításokkal illeti mindkettőt.

Egy 30000 lakossal bíró, folytonos fejlődésnek induló városi köztörvényhatóság bizottságának tagja lenni oly érdem, mely a legszebb kötelesség terére utal, de az első kötelesség: a beléje helyezett bizalomnak önzetlenül és függetlenül megfelelni. Ez teszi tisztességessé állását; erélyt, szigorú és becsületes tevékenységet csakis ez uton fejthet ki. A bizottsági tag befolyásának tere egyedül a képviselői terem lehet; ki azt másutt érvényesíti, vét saját tekintélye ellen, valamint mulasztást követ el akkor, midőn kisebb gondja is nagyobb annál, hogy megjelenjék a rendes gyűlésekre, vagy szokás szerint hallgat mindenütt, mindenben. Sem egyesek, sem egyes városrészek nem követelhetnek az összességel szemben előnyt, elnézést, vagy kimélelet és ha teszik, nem megkülönböztetik az érdekeltség vádja alól, mely pedíg semmi esetre sem tartozik a valódi polgári erények közé.

A közéleti szereplés idézhet ugyan elő érdek összeütközést, de a valódi jellem nem rendelheti alá a közügy iránti kötelességét saját önzésének és számolni tud azzal, melyik reá nézve az előnyösebb. Talán nagyon is sok e szavakban az erkölcs és az a körül szétterjedő idealizmus? Ennek meghatározása mindig a választóktól és

magától a városi bizottságtól függ; hisz a practicus élet is mutat fel olyanokat, kik a közügyekben függetlenül járnak el; nagyon is elszomorító jelenség lenne, ha a tisztesség követelményei merő illúziók volnának.

És ha visszatetsző, veszélyes, sőt kárhuzatos a fennebb jelzett befolyás, mennyire veszélyesebb a város hasznában, jövedelmeiben osztozkodni vágyódás és törekvés. Pedig erre is volt példa elég. Ujjal mutattak olyanokra, kik egyes üzlet kézalatti részesei, hogy aztán az üzlet árnyoldalait bizottsági tagságuk befolyásával eltakarják. A legközelebb megtartott közgyűlés egyetlen vitája is e gyanu súlya alatt vált oly zavarossá; sőt egyik bizottsági tag, ki pedíg az ellenzékhez tartozik, nyíltan kifejezést is adott abbeli meggyőződésének, hogy a hátramaradás és téltlenség, valamint a fenforgó hibák és mulasztások elhallgatásának egyes képviselők anyagi érdekeltsége az oka. És fájdalom nem találkozott senki, ki a merésnek tetsző és minden jóakat mellett is megdöbbsentő vádat megtorolta volna, ki tiltakozott volna még a gyanu lehetősége ellen is. E hallgatás igazolni látszik, hogy a vádnak némi alapja van, és a képviselő urak maguk sem találják okszerűnek, e kérdést vita tárgyává tenni. De ha már nyílt ülésben foglalkozott is a képviselőtestület e váddal, elengedhetlen és erkölcsi kötelessége a sajtónak, figyelmeztetéssel élni, hogy a bizottsági tagok mindent elkövessenek, az uton utólag hangoztatott gyanú elhárítása végett. Ma, midőn a városi képviselőtestületben a politikai pártok szerinti sorakozás tényleg nincs meg, igen könnyen keresztül vihető a teljesen független elemek egyesítése, kik azután menten minden személyes érdekektől, tisztán a város anyagi és szellemi érdekei emelésére szentelhetik törekvésüket és egyuttal gájt vethetnek mindennemű, magánérdekből kiinduló befolyásnak.

Oda kell hatni, hogy azok, kiket állásuk, helyzetük egyes vállalatnál a várossal szerződési viszonyra kötelez, megszűnjének bizottsági tagok lenni. Arra kell törekedni, hogy a város gazdasági viszonyainál szorosan és tisztán a város érdeke emelkedjék érvényre. Csak is akkor remélhetjük és várhatjuk a viszonyok jobbra fordulását, ha a városi képviselő testület önállósága és függetlensége documentálva lesz, ha a bizottsági tagok a regenerálás nagy munkájában tevékenyen részt vesznek és nem engedik magukat, mint az most gyakran történik, személyes okok és kicsinyes nézponok által vezéreltetni.

A községi élet tevékenységének nagy tere van, a működés áldásos és sikeres lehet.

De a legjobb erő is elvész, ha szándokának tisztasága, küzdelmeinek őszintesége mások mulasztásai vagy tehetetlensége miatt kétségbe vonatik, ha a tett ellenében oly férfiak győznek, kik még csak nem is szólnak fel, hanem családi összeköttetésükkel azt akarják ostentálni, hogy nélkülök boldogulni e téren nem lehet.

A képviselőtestület munkássága és erélye egyedüli biztosítéka a jó és helyes adminisztrációnak.

Bolgán

X.

Katonai kórház. A város elsőrendű utcájában, a Károly-utczában levő katonai kórház eltávolítása ügyében működött vegyes bizottság a mult év folyamán tárgyalásait befejezván, a város közönsége és a cs. kir. katonai kincstár között e tárgyban kötendő csere szerződés feltételeit, valamint az ennek aljaján szolgáló terveket megállapította. A város közönsége az ekként megállapított csereszerződést a maga részéről el is fogadta, bár a kivétel a városra ismét nem csekély anyagi áldozatokat helyezett kilátásba. — Az ügy azonban ismét megakadt ott, ahol rendszeren megakadni szokott, t. i. a közös hadügyminiszteriumban. — Az oda felterjesztett tervek és szerződési feltételek, bár azok kidolgozásába és megállapításába a cs. kir. katonai építészeti hivatal képviselői is befolytak, a közös hadügyminiszterium jóváhagyását nem nyerték meg, miután azokon az országos főparancsnokság előterjesztése nyomán újabb módosítások találtak szükségeseknek. Az ügyiratok szereztesen visszaérkeztek, minék folytán e város hatósága, nehogy az ügy megsüppedjen, felterjesztést intézett e napokban a m. kir. honvédelmi miniszteriumhoz, a közös hadügyminiszterium részéről újabb szakértő kiküldetése tárgyában, hogy ekként a tárgyalások újra megindulhassanak. Valóban kíváncsiak vagyunk, hogy ezen, ma már valóságos tengeri kigyóvá lenni ígérkező ügy, mikor fog a város lakossága által óhajtott megoldáshoz jutni?

A városi közigazgatási bizottság kebelől ez év végén következő tagok lépnek ki: Blauhorn Antal, Förster Béla, Krasznay Mihály, Maletér Rudolf és Schapringér Joachim. Helyük újabb választás által fog betöltetni.

Országgyűlési tudósítás.

Budapest, dec. 4-én.

A költségvetés feletti vita a koronaőr választása miatt tartott „elegyes“ ülés által félbeszakított. Rég nem látott az országgyűlési terem annyira fényt és díszet együtt, mint ezen ülés alkalmával; ugy a főrendiház tagjai, köztük Dulánszky Nándor megyés püspökünk ő exoja, mint a képviselőház tagjai, továbbá a miniszterek is teljes díszben jelentek meg; Majláth György a főrendiház, és Péchy Manó a képviselőház elnöke, együttesen elnököltek ez ülésen. — A koronaőr megválasztása ősi szokás szerint ment végbe: felolvastatták Ő felsége kijelölő leirata, melyet az egybegyűltek állva hallgattak végig, kivéve a szélsőből „despotico-republicanus“ tagjait. — Az első helyen candidált Szilágyi József lett koronaőrre egyhangulag megválasztva. E választás Ő felsége által is helyben hagyatván, az új koronaőr a királyi trónteremben Ő felsége és az országgyűlés színe előtt törvényeink értelmében és az ősi szokás szerint letette az esküt.

Az országgyűlés két házának tagjai a királyi várból visszatértek a képviselőházba, mire a felfüggesztett ülés ismét megnyitott; ez alkalommal szóval kért Szilágyi József koronaőr és szép szavakban köszönte megválasztását.

A koronaőr feladata régen az volt, hogy egyrészt közvetítő volt a nemzet és uralkodó között, másrészt a korona megőrzetése is igen súlyos kötelezettséget rótt e méltóságra; hisz tudjuk a történelemből, hogy Szt. István koronája mennyi viszonagságon ment keresztül. A közvetítésre a felelős kormány mellett ma már nincs szükség, a koronát pedig most veszély nem fenyegeti.

De mindenesetre oly méltóság, a mely egyrészt az udvar fényének emelésére szolgál, másrészt a népben az ősi szokások és hagyományok iránti tiszteletet és ragaszkodást megerősíti.

Még egy körülményt kell kiemelniünk e választás alkalmából, azt t. i. hogy e méltóságot egy egyszerű nemes érte el, a ki ezt csak saját munkásságának „szorga-“ k és fényes tehetségének köszönheti. Nyitva áll ma már mindenki előtt a pálya, felküzdíheti magát a legmagasabb

méltóságokra, aki tanulni, dolgozni és a haza érdekében fáradozni meg nem szűnik. Korunkban már teljes elismerésre talál az egyéni derékesség.

A költségvetési vita nem vert nagy hullámokat, nem is volt nagy az érdeklődés; az előadó zárszava után a kormány által beterjesztett költségvetés a részletes tárgyalás alapjául elfogadtattat.

A főrendiház is ülést tartott és a kormány által beterjesztett s a képviselőház által már letárgyalt összes javaslatokat elfogadta.

Politika.

A Lipcsében megjelenő félhivatalos „Leipziger Grenzboten“ egyik cikkében Giers utazását és ezéjait behatóan tárgyalván, határozottan azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy ha Oroszország a német birodalomhoz közeledni akar, akkor az utóbbi években követett politikájáról le kell mondania és Giers látogatása Bécsben a pétervári és bécsi udvar közötti lévő feszültséget is meg fogja szüntetni; de Oroszország előzékenysége nem lehet semmi befolyással azon viszonyra, mely Németország és Ausztria-Magyarország között van; a két közép-európai uralkodó közötti szövetség — a melyről most már kijelenthetjük, hogy szabályszerűen és minden alakítás megtartása mellett kiállított documentumban van letelve, a kölcsönös érdekek általvalan összeforrvá, és erre a napi események változandósága befolyással nem lehet.

A félhivatalos lap ezen nyilatkozata nagy feltűnést okozott, mert most legelőször lett kimondva, hogy a Németországgal kötött szövetségünk irásosan lett megállapítva.

A francia senatus a vallásos eskü eltörlésére vonatkozó s a képviselőház által már elfogadott törvényjavaslatot nem fogadja el. A bizottság indoklásában ezt mondja: az eskü olyan régi intézmény, mint maga a társadalom, még pedig tisztán vallási intézmény; ennek természetét tehát megváltoztatni, vagy eltörlölni annyi volna, mint mély és rettentő változtatást létesíteni.

A „Pécs“ tárcája.

Garay János ifjúsága és költészete.

— Két közlemény. —

Garay azon jeleseink egyike, akik életükkel pecsételték meg elveiket. Az ő élete a szakadatlan munka és sok nélkülözés között is becsülettel, sőt dicsőséggel megfutott pálya volt. Mint ember az erély és kitartás, rendületlen becsületesség és önzetlen munkásság embere volt. Legnagyobb dicsősége épen az, hogy ő maga erején küzdött fel magát. Ő azon ritkák egyike, akik pályájuk végén büszke önérettel mondhatták el magokról: a mi vagyok s valék, magam erején lettem azzá.

Már mint gyermek-ifjura, az élet egész súlyával nehezedett gyöngye vállaira. Talán épen ez az élet-iskola edzette őt olyan erős férfivá, ki egy magyar költő minden nyomorúságában részesülve, nem szűnt meg a költészetnek, az irodalomnak, s ezzel a nemzet ügyének áldozni egész életét; a nemzet ügyének — mondom — mert még az ő idejében is jóval egyebet jelentett tolat forogni, mint ma. Akkor az irodalom kegyelemkenyéren tengődött s munkásai azon kis lelkes csoport vala, mely egy szebb jövő reményében, a legkisebb anyagi haszon nélkül szentelte munkásságát s életét ez ügynek.

Alljon itt a költő egyik élő fivérének szives közlései után ifjúságáról egy-két vonás.

Mint kis gyermek, egy gondos és mélyen szerető anya karjai közt testvéreivel együtt már korán feltalálta a leggondosabb nevelés összes áldásait.

Ha igaz, hogy a valódni érdem az, mely nem vár elismerést: akkor az anyák érdeme a legvalódibb, legnagyobb. Mily keveset gondol a közvélemény, sőt még a tudomány, az irodalomtörténet is egy-egy kiváló szel-lemp kénépél arra, hogy e nagy szellemnek kik adtak létet, kiknek pótolhatatlan gondoskodása védte meg az élet viharai közt, épen azon időben, midőn a gyenge csemetének még a szél is megárlhatott volna. Épen azért méltó a legnagyobb hálával felemlitenünk azon nagy asszonyok érdemeit, a kik a világnak Grachusokat Goethéket, Petőfiéket és Garaiakat adtak.

Walter Zsuzsanna, költőnk édes anyja volt az, kinek odaadó szülői szeretete, szelid és nyájias modora a gyermek Garai lelkét is szelidde s egyszerűmínd minden szép és nemes iránt fogékonytá tette. Ő volt az, a ki anyai szeretete kimeríthetetlen gondosságával maga köré gyűjtve gyermekeit, a rege- és tündérvilágból merített elbeszéléseivel költőnköt egy szebb, ideálisabb világba vezette, s ezzel a költészeti szépségei iránt való fogékonytát s szeretetet már korán lelkebe csepegtette.

„Költőnk a gyermeki körben, ha néha

élénk is volt, de soha senkit testvérei közül meg nem sértett, tanuló társainál pedig közszeretben részesült. . . . Tanítóit már az elemi iskolában mint szorgalmas és csendes magaviseletű fiut egyenlőn szerették és ki-tüntették. Pécsért kerülvén a gymnasium II-ik osztályába, a jó tanuló és szelid magaviseletű fiut itt is csak szerethették. Itt egy igen szorgalmas és tehetséges ifju kivívta ugyan az elsőseget, de a IV. osztályban — midőn tanára az iskolából, otthon feledett tobakszelenczéje után küldé, — az asztalon heverő kész classificatióból kigyult arccal s örömtől ragyogó szemekkel olvasá, hogy „Elter és Garai első eminensek.“ E pillanatban végtelenül boldog volt.

Már a IV. osztályban kezdett verseket írni, de csak magának, legfőlebb nővéreinek és édes anyjának olvasván fel azokat a szünidő alatt. E foglalkozása egész szenvedélylyé vált: minden darabka papirt versekkel irogatott tele. Másik kedvenc foglalkozása természetrajz gyűjtésének szerzetése volt; a rovar gyűjtésnek, lepke fogdosásnak nem szakadt vége egész nyáron át. Kisebb fivéreivel a mezőre is kiment, s így tudásvágyát kellemesen szórakozva elégitette ki. Szóval már mint gyermek-ifju nem elégedett meg kötelesegeinek robot-szerű teljesítésével, hanem az önképzés szép eszméjétől eltelve, mindig valami magasabb, valami nemesebb után vágyott és törekedett. Már mint tanuló abban a kiváló megtiszt-

szintén teljesen sikerült a kísérlet, mindakét ponton folytatott beszélgetés tisztán kivethető, a Pécsért énekelte népdalok minden hangja hallható volt. A pécsi távirógép kopogását oly pontosan lehetett hallani, hogy gyakorlati távírók a Pécsre érkezett sürgönyöket Budapesten leirhatták volna.

A „Pécsi kereskedelmi és iparkamara” 1882. évi december hó 11-ik napján, hétfő d. u. 4. óraker, sajtó helyiségében, (Anna-utca 2. sz. a. I. emelet) teljes ülést tart. A napi rend tárgyai: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A kamarai iroda jelentése. 3. Az iparos osztály részéről alelnök választása. 4. A bagatell-törvénymódosítása ügyében kiküldött bizottság jelentése. 5. Engel Sándor kamarai tag indítványa a pécsi m. kir. postahivatalnál létesítendő reformok tárgyában. 6. A soprán kamara átírata a pénztézeteknél elhelyezett tőkékből folyó jövedelemnek megadóztatásáról szóló törvényjavaslat tárgyában. 7. A pozsonyi kereskedelmi szövetséget átíratja a cukor- és kávéfogyasztási adóra vonatkozó 1881. évi IV. t. cz. módosításra végett tervezett törvényjavaslat megszüntetése ügyében.

A magyar jogászfűzés országos egyesülete, mely mindenesetre hiányt van hivatalpótlói, megalakulóban van. Célja: a szerkesztés összefüggést, mely nálunk a haladó és pályavégzett jogásztársadalomban annyira hiányzik, előmozdítani.

Családi jegyeket adott ki színházunk igazgatója, melyek december 2-tól fogva használhatók. Családi jegy csak 20 darabjával kapható és pedig következő áron: körszékre 16 frt, zártzsekre 12 frt, földszintre 7 frt. Így a megtakarítás: körszékénél 4 frt, zártzseknél 4 frt, földszintnél 3 frt. A jegyeket a napi pénztárnál lehet váltani.

Borbálanapja a bányatelepen. A bányászok védszentjének napját szokásos fényes ünnepélyvel tartották meg hétfőn mindannyi bányahelyeken. Nevezetesen a koloniában, Walter plébános-helyettes igen sikerült, ékes predikációja és Zsinkó kanonok ő nagysága által celebrált nagy mise után egy 50 terítékű díszedőre gyűltek össze a bányászok és vendégek; minden bányász egy napi ingyen fizetést kapott, hogy ő is ünnepelhesse védszentjét — este pedig mind alegényesség, — mind a tiszték számára bál volt rendezve, mely kiváló-kivirradtig tartott. A zenét ez idén nem a városi zenekar, hanem a katonai zenekar látta el.

szerepükének, a nyelvújításnak érte meg diadalát, hanem maga mellett egy egész nagy és reményteljes fiatal költői nemzedéket is látott felszárjani. E nemzedék lelkesülten tört elő a rögs pályán; s már már kivívta, hogy a közönség a költészetet s általában az irodalmat egy új nagy hatalomként ismerte el. Kisfaludy Károly már 1820. körül színműveivel diadalokat arat. Vörösmarty Zalánját 1825-ben egy nemzet lelkesültsége fogadja. A különféle zsebkönyvek is a női közönség kezén forognak. Mindennek háttérül a politikai életben is 1823-ban jobb fordulat állott be. A nemzet már kezdett ocsudni azon dermedt állapothól, melybe a Martinovics-féle összeesküvés felfedezése után Bécsnek lidérez nyomása következtében jutott; midőn t. i. már a lelkesebb rész is majdnem egészen reményét veszíté az iránt, hogy a magyar valaha ismét mint állam s mint nemzet fog szerepelni, midőn a nyelv kihalásáról s a nemzet végenyiségéről, mint időkérdésről beszéltek már; midőn e kétségbeesett helyzetben, meg a költők kis lelkes csapatja is, a jelenben semmi vigasztalót nem találva, a multhoz, a nagy és dicső nemzeti multhoz fordult, hogy onnan merítsen bár ideig-óráig lelkesedést a maga, s biztatást és reményt nemzet számára.

Vonatkozás. A budapest-pécsi vaspályán a vonat vasárnap délutáni 6 óra helyett hétfőn délelőtt 10 óra felé érkezett meg. Az „ömlőláb” való járást nagyon korán kezdik.

Járdáink a rohamosan beállott téli havazás és fagy miatt annyira veszélyessé váltak, hogy szinte lehetetlen aggodalom nélkül az utcára lépni. Tekintve a dolgok közveszélyességét, ne várják háztulajdonosaink, hogy a rendőrség minden alkalommal ismételve abbeli rendeletét, hogy a házak előtti járdarészt felkotorassák, vagy legalább hamuval hintessék be.

A zombori színház a múlt hó 25-kén nyitották meg nagy lelkesedéssel, fényes ünnepélyességgel, mely alkalomra Dömötör Pr. fenklő hangu és tartalmas prológiát D. Margalics Endre szavalta, magának s a költőnek lelkes tapokát érdemelve ki. Az új színtársulat a „Rang és mód” című drámát adta elő, mely alkalommal Sáaghi színigazgató, Sáaghiné Anna, Rónai Karola és Berki bizonyultak a társulat jelesebb tagjainak. Ugyancsak a múlt hó 28-án fáklyás zenével tüntette ki Zombor városa Szemző Gyula orsz. képviselőt és Barthol Józsefet, mint a kiknek legnagyobb érdemük van a zombori színház megalapításában.

Uj pósta állomás. Peterd községben pósta állomás lett létesítve; a kezeléssel megbízott, Szonpek József tanító.

Kanyaró. Kis-Harsány községből írják nekünk, hogy ott 45 iskolás gyermek közül 40 esett kanyaróba, tekintve a nagymérvű veszélyt, az előadásokat beszüntették. A járási orvos minden szükséges intézkedést megtett.

Gamin. A múlt szombati hetivásár alkalomával valami gyermek egy kosárka diót kapott fel egy kofa előtt; az asszony csakhamar utána törtetett, a fiu pedig a telt kosár tartalmának körülbelül felét egy halmocskába az asszony utjába önté s a többi tova iramlott. Az asszony csakugyan felszedegette a „vesztett fejcsének a nyelét,” jámbor öhajtatásokat küldvén a futó gyerek után.

A pécsi szállósgazdák egyesülete, f. évi december 3-ára közgyűlést hívott egybe, mely azonban a tagok határozatképes számának (40) hiánya miatt nem volt megtartható. Nem első eset nálunk.

A nyakat nem szereti, hozza a Klimó utcába az új fürdő tájkára. A három öles mély árokban majd segíthet a baján alaposan. Több mint másfél év állott e mélység bekerítetlenül — baj nélkül, fényes tanubizonyosságul annak, hogy népünk éjnek éjszakáján, s mi több, még a szállóiból hazajövet is tudja, hová lép. Ezen nyilvános érettségi bizonyítványának azonban igrigye akadt, s a helyet két deszkányi korláttal kerítette be, de ugyancsak megjárta az igrigye. Még a gyermekek is lefőzték. Iskolából hazajövet kényelmesen bujtak a deszka mögé, s az árokpárt keskeny falán egymást üzve, lökdösve játszottak blondinosdit. Ez tartott egy évig. Most nem lehet a deszka mögé jutni, mert — eltűnt. Jó volna a mélység szélére egy tábla lyetlen felirat: „Itt előleges hatóság engedély nélkül nyakát bárki is szabadon törheti, csak utólag jelentkezzék a rendőrségnek.”

Jutalomjáték. F. hó 9-én, szombaton ifj. Bokor József karnagy javára „A gascognei nemes” című operette adatik. Akinek az operette-előadások sikerét nagyrészt tulajdoníthatja a közönség, e tekintetben elismerésével bizonyára nem fog fukarkodni.

Különfélék.

A magyar királyné jó tanácsa. Lajos bajor herceg, a királyné testvére, tanácsot kért Erzsébet királynétól: mondja meg, milyen módon tanulhatna meg legkönnyebben magyarul? Vajjon nyelvtant használjon-e, fordítgasson vagy nyelvmestert fogadjon-e

maga mellé? A felséges asszony mosolygott. „Nyelvtanból sokáig tart a tanulás, könnyebb majd csak később olvashatsz, de beszélni nem igen fogsz.” „Akkor talán valamely magyar vidékre költözködjem?” „Sokkal könnyebben hozzá juthatsz. Fogadj magyar kocsi, kocsi sokat, parancsolgass neki, beszélges vele, s csak úgy ragad rád a szó.” A herceg követte felséges nővére tanácsát, s fogadott egy cigány kocsi. A királyné maga parancsolta meg a kocsi, hogy visszafeltesse a hercegrek. A magyar tanfolyam pompásan sikerült. Lajos herceg ma már teljesen jól beszél magyarul. A nyelvből való nagyobb alaposagot természetesen nem a cigány kocsi adta meg, mert a herceg most már Jókai, Petőfi, Arany műveit is olvassa, a magyar élelapokat megérti s jól mulat néha rajtok, de az első tanulás könnyűségét a kocsi való feltesztetés adta meg. Érdekes, hogy Lajos herceg magyar kiejtése azonnal elárulja, hogy nem könyvből, sem nyelvmestertől nyerte első alapját a nyelvet, mert kiejtése egészen népies. Lajos herceg nyelvének igen megkedvelte s minden alkalmat megragad, hogy a nyelvből magát tökéletesítse.

Jókai ötvenéves írói jubileumához. Az író-és művészi kör két év mulva a kitűnő regényíró ötvenéves írói jubileumát szándékozik megünnepelni. Ennek éljere kerilve Jókai Mór, „Mire venniünk?” címmel a következő kedélyes cikket teszi közzé lapjában: Szeretett barátim ott a klubban! Nagy remületem olvasom a lapban, hogy az írók-és művészek társasága 1884-ben az én ötvenesztendősi jubileumomat szándékozik megünnepelni: azon alkalomból, hogy 1834-ben egy vers, meg egy charada jelent meg tölem nyomtatásban, és így ez az év vehető fel az én írói pályafutásom kezdőévének. — Kérlek szépen benneteket, ne vennietek agyon! Így is elég öreg legény vagyok: negyvenet bevallok, de az ötven ellen kifogást tesztek. A mi egy kilenc esztendő gyerektől nyomtatásban megjelent, az még nem az ő büne, hanem azé, a ki kiadta. A gyerekkori veresépen egy nem lehet beszámítani valakinek, mint a hogy nem lehet a katonának attól számítani a pályafutását, a mikor farkarddal, papirosakával kommandozta a gyerekmádiát. — Én sem jártam többet, a koraszülött poémák megjelenése után, a muzsák ablaka alá, hanem készültem valami nyolcz esztendeig festőnek, vagy építésznek; (ma is megvan még egy egész gönyöleg architektónikai rajzom a padlason) és mindenesetre készülnem fiskálisnak. Ezek az évek tehát az irodalmi pályán nem számítanak semmit. Megmondom én őszintén, hogy hol kezdődik az irodalmi pálya egész komoly értelemben? Ott, a hol egy író, nek valami alkotása egy komoly kritika által figyelemreméltónak ítéltetett, a kiskorúság enyhítő körülményének tekintetvétele nélkül. Azért még azt a művet sem tartom irodalmi ültetvényeim első dugványának, a mi a „Tavas” almanachban megjelent s egy arany pályadíj nyert; mert arról is tudhatták a pályabírák, hogy diákgyerek írta s hasonlók között versenyzett; hanem tartom a legelső komoly irodalmi művemnek a „Zsidó fiu” című, versekben írott drámát, mely a magyar tudós társaság által, mint pályamű, dícsértel a második helyen említettet, sőt Bajza és Vörösmarty által az első helyre ajánlott. Akkor voltam tizenhét éves, kecskeméti diák: a drámát Petőfi másolta le s ő is hozta fel Pestre — gyalog. Ettől fogva azt minden esztendőben irtam egy nagyobb munkát: drámát, vígjátékot mindig. Némeilyeknek a nevére sem emlékezem már. Valamennyi mind ott van az akademia lomtárában valahol. Roszak lehetnek, de van bennük nagyratörökvés. Az egyikben tudom, hogy az akkori panszláv agitatorok vannak kifigurázva, egy másikban a vidéki műkedvelők. — Ugyanakkor kezdtem el kecskeméten az első regényemet írni: a „Hétköznapi”-at, a mire már kiadó is akadt s a

mi legkomolyabb dolog: jó honorarium. És ettől az évtől kezdve már tudtam, hogy nem lesz én belőlem se festő, se építész, se fiskális, hanem ott ragadok írónak. — Ez az idő pedig volt 1842. Ennek tehát negyven esztendeje. Az is szép idő, egyházamban, felváltás nélkül. — Ugyan szepogtem ebben az esztendőben, hogy valaki rá talál jönni a titkomra s megnegyvenévesjubilaeumoz, mert a mennyire jól esik azt tudnom, hogy barátaim, pályatársaim szeretnek, érdemeimen túl, annyira nem tudok hozzászokni az orecpiruláshoz: mikor ezt nagy közönség előtt fenhangon mondják. Azért csendes meglepéssel konstátálom, hogy a negyvenévest már elugrottuk. Már most kérek benneteket, hogy várjatok tíz évig. Akkor aztán majd nagyot ünnepejlünk! (Én is azt gondolom, a mit a szultán halálra ítélt nagyvezére, a ki tíz évi haladékokat kért, fogadva, hogy azalatt megtanítja a szultán kedvenc elefántját beszélni: „az alatt vagy én halok meg, vagy a szultán, vagy az elefánt.”)

Színház és művészet.

Szini tudósításunkat ez alkalommal nagyon rövidre szabhatjuk, mert mindössze két operette-előadásról van szó: „A kis herceg”-ről és „Boceaccio”-ról. „A kis herceg” ez alkalommal harmadszor került színre s hogy a közönség mindvégig kitartott, az egyedül Kíssnének, Kíssnek és Arányinak köszönhető. Ily vonatott s mellékszerepeiben tökéletesen elejtett előadással nem lehet egy operettet-repertoiron tartani. Nem szeretünk ugyan falra borsót hányni, azaz a „rendezés” művészetébe beleavatkozni; de azt már mégis meg kell rónunk, hogy egy szerep rögtöni helyettesítését oly tagra bízzák, ki nem énekes s hozzá nincs sem hangja, sem halléréke s ezáltal a közönség meg nem érdemelt gúnyjának teszik ki, mint a hogy ez szombaton szegény kis Arányival megtörtént. Tessék ily esetben az énekesre, két kihuzni, mi különösen ez alkalommal nagyon is lehetséges volt s az előadás kerekdedségéből kevesebbet veszített volna, mint emigy. — „Boceaccio” vasárnapi előadásáról csak annyit jelezünk, hogy egészen sokkal jobban sikerült, mint első ízben s különösen Kíssné-t illeti az elismerés, hogy a czimszerep felette élénk, helyes alakításával, nemkülönben tiszta s színezett énekével az egész előadást magával ragadta. — Fiamtett az alkalommal is Pálfi Nina énekelte s úde hangjával tetszést aratott; de nem mondhatjuk ugyanazt játékaról s énekelőadásáról. Legyen játékában nyugodtabb, ne hányja-vesse magát folytonosan ide-oda, mi csak szép színpadi jelensége rovására történik, ne keressen mindig mestertől állást, ne hadonázzon kezeivel s a mi fő, ne az areza fintorgatásával kívánjon nyájasságot s örömet kifejezni; énekét pedig ne akarja tulhajtani, hanem énekeljen egyszerűen, de több bensőséggel és — énekeljen minél többet, gyakorolja hangját, hogy az mind erőben, mind terjedelemben nyerjen. Váray M. kis szerepét (Beatrice) igen csinosan énekelte s személyesítette. — A ház egészen megtelt.

Az igazgatóság a vasárnap délutáni — gyermek — előadásokkal is tesz kísérletet s az első előadás már vasárnap délután 1/4 órákor volt, de mint értesülünk, nem egészen oly anyagi eredménnyel, mint a minőt az igazgató tán várt volna. Előadásra került: „Két házár és egy baka.”

A vasárnap délutáni és esti kettős színlapon olvashatjuk, hogy 46. és 47. előadás. Tudtunkkal az igazgatóságának vannak éves bérlői is, s e számozásból ítélve, — úgy látszik — be akarja számítani ezeknek a délutáni előadásokat is. Gratulálunk nekik; mert hogy valaki minden

nap menjen színházba, végig hallgasson egy darabot minden évben egypárszor s most még vasárnap délután se legyen szabad ideje, hanem 1/4-től esetleg 1/2-ig üljön színházban, ahoz már mégis több kell, mint — hazafiság vagy műpártolás. De úgy halljuk, a nevezett bérlők nem is igen szándékoznak az igazgatóság ez előzékeny intézkedését elfogadni s — igazuk is van — mert a mi sok, az megárt.

A helybeli katonai zenekar sétányhangversenyeit a hideg beálltával beszüntette; de e helyett a zárt helyiségekben tartatni szokott hangversenyei — a mennyiben azok látogatottsága még folyton igen élénk — valószínűleg gyakoriabbak lesznek. Mult szombaton elite-hangversenyt rendezett, melynek azonban az igen rossz időjárás ártott. Katonai körökben az a panasza, hogy a zenekar keressénye alig teszi annak tízed részét, mint a mennyi volt eddig nagyobb állomáshelyén.

Szigetvárott Balog Alajos színgazgató társulatával a „Korona” vendéglőben megkezdte előadásait. Tegnap Sardou „Váljunk el” című jeles vígjátéka került színre.

Tanügy.

A „Baranyavár. tanítóegylet” november 23-án rend. öszi közgyűlést tartotta meg Dárdán. A tagok, a rossz idő dacára, még is szép számmal jelentek meg.

Felhívás a tanítókhöz. Korizmic László az országos gazdasági egyesület nevében a következő felhívást intézte a néptanítókhöz: „Magyarország néptanítóhoz! Önökhoz, kikre e haza népének nevelése van bízva, kik hivatva vannak népünk szellemi és erkölcsi erejét fejlesztetni, önökhoz fordulunk hazánk néptanító! mert önök ismerik legjobban népünk erkölcsét, önök tudják, hogyan és mily módon kell népünk hibáit orvosolni! A mi célunk: népünket takarékosagra szoktatni, rászoktatni arra, hogy azt, mit ön maga és övéi fenntartására már nem szükségel, ne tékozzolja el, hanem tegye félre, takarítsa meg. Népünknek vérebén van a bőkezűség s így alig ismeri a takarékoságot. Hogy tehát rászoktathassuk a takarékosagra, már a gyermekek nevelésénél kell kezdenünk az erkölcsi fejlesztést. Ez eszméláncolat birt bennünket arra, hogy a külföldön már oly áldásos gyümölcsöket termő iskolai takarékpénztári intézményt hazánkban is meghonosítsuk. 1876. óta fáradozunk ez ügyben és örömmel emlékezünk meg a néptanítókról, kik belátták az ügy fontosságát és kitartással, fáradhatlan buzgalommal támogattak bennünket. A kezdetben közönytlen fogadott intézmény a gyakorlatban esakhamar jónak bizonyulván, évről-évre több és több barátot szerzett és tett előharcosává. Hiszen 1876-ban csak 80 néptanító foglalkozott iskolatakarékpénztárak kezelésével, 1881/2-iki évben pedig már 565 tanító volt ügyünk buzgó apostola. Hogy azonban mennyire fejleszhető az intézmény, elég ha felemlítjük, hogy hazánkban 22,000 néptanító van. Huszonkétezer közül tehát csak 565 néptanító kezezt ez évben iskola-takarékpénztárakat. Ez utóbbiakhoz fordulunk jelenleg is első sorban. Önökhoz, népünk tanítóhoz, kik a tettek mezején akarják bebizonyítani, hogy népünk szellemi és erkölcsi fejlesztését csakugyan szívükön hordják. Önökhoz fordulunk azon kéréssel, hassanak oda, hogy az intézmény minél nagyobb mérvben elterjedjen, hogy azt mentől több tanító fejlesztesse. Beismerjük, hogy áldozatot kívánunk, hogy a külföldben is igen szerény anyagi körülmények között élő néptanítóknak idejét és fáradozásait akarjuk igénybe venni. De felteszszük, hogy tekintve a nemes célt, a tanító kar is örömmel ajánlja föl munkásságát, midőn népünk erkölcsi fejlesztéséről van szó. Az

országos magyar gazdasági egyesület minden elkövetett és mindent el fog követni, hogy hazánk néptanítóinak ez áldozatkészségét méltányolva, azt csak a legszükségesebb teendőik végzésénél vegye igénybe. Fáradozásukat évente sorshuzás útján meghatározott díjak kiosztása által szokta, habár szerényen is, jutalmazni. Az iskola-takarékpénztárakra vonatkozó általános érdekű iratokat, valamint a kezeléshez szükséges mintákat ingyen bocsátjuk az ez iránt érdeklőknek rendelkezésére. A legnagyobb jutalom, a mi néptanítóink fáradozásait koronázza, azonban nem az orsz. gazd. egyesület által osztogatattik, hanem meg kell, hogy teremjen minden hazafiai szívben, mely arra ösztönöz bennünket, hogy népünk erkölcsi fejlesztését a tőlünk legkitelhetőbb módon mozdítsunk elő. E hazafiai érzet legyen az a cél, melyet elérni néptanítóink törekedjenek. És ki a pazarló nemzetet, a vagyont könnyelműen elfecserlő népet takarékosra képes nevelni, az bizonyára megérdemli a nemzet halálját.”

Levelezés.

Budapest, decz. 4.

Tisztelt szerkesztő ur! Könnyű önnek azt írni, hogy tudósítsam t. olvasóit a fővárosi élet mozzanatairól! De elgondolta-e, hogy annyi itt a mozzanat (— mozgásnak-sőt sürgés-forgásnak is beillik —) hogy vajmi nehéz azokat egy levélbe beleszorítani: ha meg azt válogatja az ember, melyik a legérdekesebb: alig marad valami, a mire a „fővárosi” bélyeget lehetne ütni. Különbön engedjen meg, rendkívül lelkiismeretes ember ön, ha egy fővárosi levélért még pósta-díjat is akar fizetni. A modern lapok „helyben” készítik még a másvilágérszbeli leveleket is, úgy mint a T. Sz. miklósi templom is ott helyben épült. Aztán meg most vajmi könnyen rosz társalgó hírébe juthat a levelező, mert még a fővárosban is — önkénytelenül az időről kezd beszélni. De valóban mindennap friss újság is az most; mert ma a kellemes téli időt, fagyot, havat dicsérgeti az ember, pezseg a vér a mindkét nemesbeli ifjúság ereiben, jegypályáról, halifaxról ábrándozik; másnap már ibolyát tűz keblére és egy szebb „jeges” jövő reményében, a — új tavaszi zephyrnek örvend; míg a — kevés remény — fagyot (csak nem mondhatom: remény-sugárt) is elmossa a harmadnapos őszi eső. Pedig ugyancsak kevés vigaszt nyújtanak a meghusult, vagy legalább bizonytalanságba visszavetett találkozásokért a napirenden levő hangversenyek. Hiába, ma divat is, meg különben is szeretnek az emberek — „jégre menni”. A hangversenyeken hallgatni, feszesen ülni kell, nem igazi mulatság a fiataloknak, a farsang pedig még csak messze pislog a látóhatáron. Különbön a koncerteknek bővében vagyunk; vannak privát koncertek, dilettáns és művészi koncertek, philharmonikus és kamarazeneestélyek. Igen érdekesek a Klemcke Lajos által rendezett „kamarazenei estélyek”, melyeken ritkán hallható régi zeneművekben és hangversenyeken alig szereplő hangszerekben: obokban, bugó-sipokban és kürtökben, lantokban és hárfákban gyönyörködhetik a zenekedvelő. Az első ily estélyben különösen nagy hatást tett Saint Saens egy Septettje (65. mű) és Mozart „Szabadkőművesek gyász zenéje” a másodikon meg Steinbach egy septettjéből (7. mű) a Scherzo tetszett, Deutsch Villy tüzes játékaival. De igen feltűnő az aristokratia visszavonultsága, még az ily jótékonycélu előadásokból is.

A színházak is elég újdonságot adnak, de ezekről talán máskor szólok, most egy is egészen elvonta róluk a figyelmet Felekine jubileuma, melyben minden műbarát sietett megjelenéssel, tettel és szóval, vagy legalább hallgatag jókívánattal részt venni és ha a Vigadóba a Várszínházba eljuttott toasztó éljenek hangja — mint szellemes költőnk Szász Károly megírta — talán el.

jutott már eddig Pécsre is. Hanem miért ne fecsegnék ki, hogy a sok toastra valaki azt a rossz élezt mondta, hogy „fele-ki!”

No ezt azután lehet alkalmazni, csak kis bátorság kell hozzá — arra is, a mi most az akadémikus nagy részét izgatottságban tartja, t. i. Vámbéry könyvére, a melyben megtagadja atyafiságunkat a finn-ugorokkal; legyünk inkább, — ha nem vagyunk is — török-tatárok! Azt mondják, hogy Vámbéry urnak akkor jutott eszébe, hogy hűtlen legyen előbbi finnista elveihez, mikor a mult éveken látta, hogy a közvéleménynek mily nagy sympathiája van a törökökhöz. Erveit legnagyobb részt a szók hasonló hangzásából meríti, de azt is mondják (mert hisz, az igazat bevallva, én nem tudok törökül) hogy egy részét ugyancsak egy erőlteti rá a Prokrustes ágyára, egy másik rész meg olyan nem első miveltési szó, a mely akár francia nem atyafiaink szavaival is lehetne hasonló hangzása. Hogy a szókat magyarítani mily könnyű dolog, bizonyítja egy adoma: X ur beszélte, hogy az ő sógora ebéd után pipázgatva, nyelvészkedéssel is foglalkozott és egy ily alkalommal kisütötte azt a két kutatott rejtvényt is, hogy mit jelent „isten?” Hát semmit mást mint „ós tó”. És ez belejutott még a nagy szótárba is! A nyelvtani, a nyelv bensejében rejlt különbségen V. ur jónak látta átsiklani; a szokásokban, erkölcsökben stb. levő hasonlatosság pedig, melyekre mint ethnographus méltán igen nagy súlyt fektet, még nagy kutatást és bizonyítást igényelnek; mert hiszen ezekre alapítottuk volt a Herodotusnál leirt skythákkal való rokonságunkat is, a melyet már mindenfelől nagyon megingattak. De ne előzzük meg ítéletünkkel a tudósok harczát. Budenz erősen fegyverkezik, ki tudja mire virradunk?

Lám még az is megtörtént, hogy a miniszteriumot minden párt, még a legvéresebb ellenzék is, megdicsérte egy szer t. i. vasuti politikájáért. Némely sentimentális honatyá már pénteken talán epochális fusióval anyaroki egyetértésről, az érdemek őszinte elismeréséről is mert álmodozni, míg csakhamar ismét az elkecseregett civódás (?) ébresztette fel. — De most vezsem észre, t. szerkesztő ur, hogy a semmiből talán nagyon sok is talált lenni. Nos ha azt hiszi ön, hogy ezt a levelet t. olvasói végig találják olvasni, akkor szívesen írok máskor is.

m—i.

Siklós, 1882. december 3-án.

A siklósi „Vörös kereszt”-fiókegyelet dec. hó 2. a siklósi nagyvendéglő nagytermében hangversenyt rendezett a következő műsorral: 1. Nyitány „Tell Vilmos” operából, előadta a siklósi zenekar. 2. „Fütyül a szél” 16. magyar ábránd Székely Imrétől, zongorán előadta Goltner Lajos ur. 3. „Vár és kunyhó” b. Eötvös József költeménye, szavaltá Novák Luiza urhölgy. 4. Ária „Ilka” operából Doppler Ferencz-től, énekelte Dr. Reisz Adolfné urnő. 5. „Czigány ó” M. V. Balfe-től, zongorán és fuvolán előadták Vessely Vilma urhölgy (Pécsről) és Kiss József ur. 6. „Zách Klára” Arany János balladája, zenéjét szerz. gr. Zichy Géza, előadta Németh-Egerszeghy Ilka urnő. 7. Kivonat „Ernani” operából Verdítől, zongorán négy kézre előadták Klein Gizella urhölgy és Goltner Lajos ur.

A hangversenyt — Siklóson unikum — azon elhatározással látogattam meg, hogy arról, legalább mint tudósítói, hallgatni fogok, már azon egyszerű oknál fogva, mivel ott, hol a szél a jótékonyaság, s ennek előmozdítását, egynek kivételével — (a zenekar) műkedvelők vették kezükbe, a kritikának félre kell vonulnia; miután azonban a hangversenyt végig hallgattam, a hallgatást mulasztásnak tartanám azok ellen, kik fáradozásuk által Siklós művelt közönségét szokatlan élvezetben részesítették és így minden bizonynyal a hallgatóság elismerését is megérdemelték.

A közreműködött műkedvelők általán igen szép szakismeretet és gyakorlatot mu-

tattak be ezuttal is, épen ez bátorít fel, hogy észrevételeimet leplezetlenül közöljem, előre meg levén győződve, hogy ezért nem fognak megnehezíteni annál inkább sem, mivel toallamat az ügy iránti jóakarát vezérli.

A „zenekar” összesen 9 működő tagja darabját csak egy cigánymódra „könyvendékül” lehunzta. Megvallom, eleinte egy kissé feltettem, a mennyiben a gondnoka szóló kísérte csakugyan késétt és már tartottunk tőle, hogy e nehézségeken cigányaink „taktusa” megbotlik, midőn szerencsésen a „melodiás” részre értek. Itt azonban mesterileg játszottak és a közönséget elragadták érzéstei játékkal. Zenekarunkismét jelét adta annak, hogy a közönséges „cigányzene” fölé is tud emelkedni és saját érdekökben csak kívánhatjuk, hogy újabb darabok betanulására is több gondot fordítsanak.

Többi műkedvelőink előadott darabjai kivétel nélkül szép sikert arattak, a hallgatóság mind megtapsolta; mégis ha szabad különbséget tenni, úgy minden bizonynyal a legtöbb dicséretet érdemli az egylet t. elnöke N. E. I., ki nehéz darabját mesterileg adta elő, egy fiatal tehetséges zongora hősünk, Goltner Lajos ur, ki nem mindennapi technikával és érzéssel, e napon remekelt.

A siker tehát — a szellemi legalább — igen szép volt, és ha tekintetbe vesszük, hogy ily hangverseny itt helyt szokatlan, az anyagival is meg lehetünk elégedve és hisszük, hogy jövőben nem fogják magukat sokan kicsinyes okok miatt oly élvezettől megfosztani, mely nem tartozik a mindennapiak közé.

A hangversenyt táncz követte és itt aztán már régi kedvencz tánczrendezőnk T. M. ur vezetése alatt igazán „taps nélkül” remekelt a hallgatóság.

— mm —.

Közgazdaság.

Felszólalást vettünk, melyet ezennel illető helyére, a budapest-pécsi, pécs-mohácsi és pécs-baresi vasutak egyesített igazgatóságához juttatunk, magunk részéről teljesen osztván a méltányos és igazságos kívánatot, melynek a felszólaló kifejezést ad. „Sok szerencsét kívánunk — írja az illető — a budapest-pécsi, pécs-mohácsi és pécs-baresi vasutak egyesített igazgatóságának, először magához az egyesüléshez, másodsor a nagyra terjedő forgalomhoz, melynek áldásos következményei bizonyára nem fognak elmaradni, kivált ha elhatározza magát az igazgatóság és pedig első sorban a saját érdekében, hogy számot vessen a szállító közönség jogos óhajával, miszerint a „három-egy” vasut érintkező pontjain ne szedjen külön-külön díjakat az árak átrakásáért, mint azokat most az illetőkkel megfizetik. Lehetetlenek tartom, hogy ez az igazgatóság veszteségével járja; mert sokak nyilatkozatait juttatom tudomására, akik expediensről gondolkoznak, hogy kikerüljék a tisztességes összegre menő fizetéseket, melyeket a transito-tarifá rájok mér. Azoknak is, nekem is úgy látszik, hogy az egyesülésnek financiaiis tekintetek szolgáltak alapján; ezek megfontolásánál azonban figyelembe kellett jönnie az anomaliának, hogy a különféle zsákok, melyeket a szállítónak ezeken a vasutakon eleje tartanak, úresen is maradhatnak inkább, semhogy azokat töltögetni a kereskedő világ magát hivatottnak érezze.”

Az országos borászati kormánybiztos külföldi, különösen francia borkereskedők által hozzá intézett levelek folytán, körlevelet intézett a hazai összes bortermelők-höz, hogy a folyó évben szűrt könnyű fehér és vörös borokból, melyeknek hektoliterje lehunz után, edénnyel együtt, az ottani legközelebbi vasut- vagy hajóállomáshoz szállítsa, 15—20 frtért vásárolható, az orsz. borászati kormánybiztosához mintákat küldjenek be s egyuttal a készletben levő mennyiséget a legközelebbi vasut-, vagy hajóállomás megjelölése mellett pontosan tudassák.

Törvényszéki csarnok.

I.

A pécsi kir. törvényszéknél előadott polg. ügyek.

November 28-án.

Goócs Gyula, Müller Salomon ellen 174 frt 79 kr. s jár. megítélése iránt.

Vajda József, Balogh Mihály és társai ellen birtokba helyezési és haszonvételek megítélése iránt.

Rozinger Teréz férj. Labrencz Gusztávné, Rozinger Ferencz ellen 3000 frt tőke s jár. iránt.

Steigerwald András, Szedlár Vinkó ellen szóbeli szerződés érvénytelenítése stb. iránt.

November 30-án.

Golits Manda férj. Kovacsics Mathiáné, Paykovits Joka ellen 320 frt örökség kiadása iránt.

Szabó István, Kis Károly ellen ingatlan tetteles átadásairól kötelezettség s jár. iránt. Molnár Mátyás, Molnár Pál és társai ellen örökösödési iránt.

König József, Simon Alajos ellen 3066 frt tőke s jár. iránt.

II.

Előadott bünt. ügyek.

December 6-án.

5849/882. Varga Pál János és társai ellen életveszélyes fenyegetés miatt.

5932/882. Ungár Herman és neje Schwabach, Netti ellen csalás miatt.

6227/882. Steiner Lajos, másként Mohler Samu ellen lopás miatt.

December 6-án.

5498/382. Gáspár János ellen halált okozó testi sértés miatt (folytatolagos).

6032/882. Pál János ellen felmenő ágbeli rokonon elkövetett súlyos testi sértés miatt.

Pécsi piac.

Pécs, december 5-én 1882.

Át tél egész erejével beköszöntött, úgy, hogy utaink javulását már a legközelebbi időre várhatjuk; ez meg fogja hozni termelünk eladási kedvét, annál is inkább mert az új év rendesen nagyobb kiadásokat hoz magával.

Az elmúlt héten a gabonaüzlet kevés változatoságot tüntetett fel, az árak hátráltak, de csak néhány krajcár, az állomány tetemesen gyarapítottat főleg Budapesten, merre különben még most is számos propperlesz uszók megrakodva.

Á szombati piac csak közönségesen volt látogtva, Elkelt pedig:

búza	3 frt 50 kr.	8 frt 80 kr.	közt.
roz	6 „ 30 „	6 „ 50 „	„
készreces	6 „ 25 „	6 „ 50 „	„
árpa	5 „ 20 „	6 „ 80 „	„
zab	5 „ 20 „	5 „ 80 „	„
kukoricza	5 „ 20 „	5 „ 40 „	„
cinquantin	5 „ 50 „	5 „ 70 „	„

Határidőüzleti zárlatok.

December 5-én.

Budapest: szokványbúza tavaszra	frt 9.45 p. frt 9.47 árú
zab	6.42 „ 6.45 „
tengeri május-juniusra	6.13 „ 6.17 „
Bécs: szokványbúza tavaszra	9.82 „ 9.84 „
zab	6.82 „ 6.84 „
rozsa	7.67 „ 7.70 „
tengeri május-juniusra	6.52 „ 6.55 „

Közlekedés.

A vasut menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Pécsről Budapestre	Budapestről Pécsre
11 ó 28 p. délelőtt.	8 órá 11 percz reggel
7 óra 16 percz délután.	5 óra 35 percz délután
Pécsről Barcsra	Barcsról Pécsre
6 óra 40 percz reggel	10 óra 58 percz délelőtt.
5 óra 50 percz este.	10 óra 7 percz este.
Pécsről Mohácsra	Mohácsról Pécsre
6 ó 22 p. r., 11. 15 p. d. e.	6 ó 20 p. reg., 5 ó 36 p. d. u.
10 óra 34 percz este.	8 óra 47 percz este.

A hajó menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Mohácsról fölfelé	Fölfőlől Mohácsra
2 ó 30 d. u. mindennap.	7 ó 45 p. este mindennap
3 órakor délután	4 óra 15 percz délután.
kedd és péntek kivételével.	hétfő és csütört. kivételével.
Mohácsról lefelé	Alulról Mohácsra
4 óra 15 percz délután.	12 óra 40 percz délután
hétfő és csütört. kivételével.	kedd és péntek kivételével

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru és érték-tőzsdén.*

Budapest, 1882. december 5-én.

	Pénzbeli árf.o.é	
1 Magyar aranyjárdék 6%	118	75
2 Magyar aranyjárdék 4%	85	65
3 Magyar papírdárdék 5%	84	65
4 Magyar vasuti kölesön.	134	—
5 Magyar földterhermentesítési kötvény.	98	25
6 Temes-bánati „ „ „	97	—
7 Erdélyi „ „ „	98	50
8 Magyar szőlődezsma váltásági „ „ „	98	50
9 Nagy nyerepmény sorsjegykölesön	116	75
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	108	75
11 Osztrák járdék papírban	76	40
12 „ „ ezüstben	76	75
13 „ „ aranyban	94	50
14 Osztrák-magyar bankrészvény.	830	—
15 Magyar hitelbank részvény.	284	75
16 Osztrák hitelintézet „ „ „	293	60
17 Cs. és kir. arany	5	64
18 20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9	46
19 Német birodalmi márka	58	30

* Távirati uton vettük.

Szerk.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.
Felelős szerkesztő: Bodó István.

Nyilttér. *)

Bérbe vétetik
a helybeli kir. államépít. hivatal részére
egy egész ház
vagy

nagy lakás.

Bővebb értesítést a hivatal-főnöknél Pécssett, apáca-utca 8.

*) E rovat alatt megjelentek a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Kepes Kálmán

Pécssett,

Széchenyi-tér, Zsolnay-féle házban, ajánlja dícsán ellátott, raktárát, melyben nagy választékban kaphatók mindentéle posztó-, selyem és gyapot-ruhakelmék Longshawl-ok és kendők; továbbá Rumburgi, Hollandi- és Creász czérna-vásznak, asztal neműek, canafász és ágyterítők, valamint minden idényre mindennemű kész női-köpenyek, bundák és otthonkák,

*-9 (Janqet.)

a legjutányosabb áron.

Kaphatók mindenféle pokrócz és futószőnyegek is.

E rovatban minden szó beiktatása lkrba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakoziméval is elvannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal, Levélbeli tudakozódásokra is pontosan válaszolunk ha a válasza szükséges póstabélyeg beküldetik.

H I R D E T É S E K.

„Kellemtelen szájszag és fogfájás ellen!”
Erdem-éremmel kitüntetett
SCHULHOF KÁROLY ROBERT,
Manchesteri lakos által feltalált

osztrák császári kir. szabadalmat nyert
szári kizárólagos és
SZOPIANA-SZÁJSZESZ.

Hatása:

1. Szopiana-szájszesz a száji- és orr-üregek (elvas vagy műfogak, dohányzás vagy bármely más okból eredő) minden bűzét nyomtalanul eltávolítja.
2. Erősíti a porvadt foghúst és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér színtüket, megőrzi a fogtő kiállócsát, vidi a fogak zománctát és év a fogfájás ellen.
3. A száji- és orrüreg mindennemű súlyos (skorbutikus) bántalmait gyógyítja, üdíti és pirostja a foghúst és edzi a nyakhárvát.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog husa pár csepp, viz z el nem e legyfített szájszeszsel megnedvesítetik.
5. Diphtheritis és más torokbajoknál igen sikeres gargarizáló szer.

1 kiscsinyben egy üvegnek
11 rint 25 kr. o. é.

Raktárak: Szécsen István gyógyszerész Pécssett, Török József gyógyszerész Budapesten és minden nagyobb vidéki gyógyszerertárban. **Biró János** gyógyszerész úrnál Kolozsvárt.

Foraktar
Dr. Schulhof Adolf úrnál
Pécssett.
Több mint 800 elismerő bizonyítványok orvosi tekintélyekkel előmunkáltak.

Karácsony!
Óralánczok

urak és hölgyek részére aranyozva; darabja 2-5 ft. Sumatragyémánt-gyűrűk 1-5 ft; Broche-ok, fülbevalók, karpereczek, uri- és női garnitúrák, mindez sumatra gyémántokkal kirakva, 1-5 ft; valódi arany granátgyűrűk 1-5 ft, mindez valódi m. kir. körmőzsi arannyal erősen megaranyozva; legfinomabb kiállítás; 5 évre irásosan kezesiséget vállalok, hogy árám soha meg nem felelnek; ellenkező esetben visszaküldöm a pénzt.

Rosenkranz Vilmos,
bizományi üzlete.
Prága, (Weinberge.)

10 *

11281. sz.
1882.

Hirdetmény.

Alulírott tanács részéről ezennel köztudomásra hozatik, hogy a helybeli közkórház jövő 1883-ik évi élelmi és gyógyszer szükséglete, ugymind:

- 1.) zsemlye,
- 2.) marha és borjúhús,
- 3.) fűszer áruk s apróbb szükségleti cikkek,
- 4.) gyógyszerek,

kiszolgáltatása, illetőleg szállítása iránt, elkülönített csoportok szerint folyó évi december hó 10-én délelőtti 10 óraker a városi gazdasági hivatalban zárt ajánlattal összekötött nyilvános árlejtés fog tartatni.

Mindazok tehát, kik — a fentebb megnevezett élelmi cikkek — illetve gyógyszerek szállítására vállalkozni kívánnak figyelemzetnek, miszerint — az erre vonatkozó s magyar nyelven szerkesztett zárt ajánlatok — 10%-os bánatpénzzel s azon kitével ellátva, hogy a vállalkozási feltételek ismeretesekek folyó évi december hó 9-én délutáni 5 óráig, mint záros határidőben — a polgármesteri hivatalban adandók be, — a szóbelileg árlejtési óhajtok pedig felkéretnek, hogy a jelzett árlejtés szintén 10%-os bánatpénzel — ellátva — megjelenni sziveskedjenek.

Egyuttal megjegyeztetik, hogy az ezen vállalkozásokat — szabályozó-feltételek — Decleva Vilmos kiküldött első aljegyző úrnál a hivatalos órák alatt tudhatók meg.

Kelt Pécssett, 1882 évi november hó 28-án.

A városi tanács.

FELHIVÁS.

A „**pécsi kölcsönös seélyző-egylet**“ helybenhagyott alapszabályainak 6. és 36-ik §-ai értelmében 6-tól 6 évig tartó évtársulatokból alakulván, hogy a kitzított szép czéljának megfelelőleg szakadatlanul fennállhasson, minden év kezdetével új évtársulatoknak alakulása szükséges.

Minthogy azonban egy-egy évtársulat megalakulásához legalább 200 törzsbetét aláírása kívánatik, annál fogva a jövő évi társulat megalakulhatása végett a mai naptól kezdve az

**aláírási-iv a társulat helyiségeiben — Pécssett király-
vagy fő-utcza 21. sz. alatt Blauhorn-féle házban —
nyitva álland.**

Mindazok tehát, kik az új társulatba belépni s az egylet közhasznu czélját hozzájárulásukkal támogatni szándékoznak, ezzel tisztelettel felhivatnak, miszerint folyó év december 28-áig a kijelelt helyen 1 részlet 1 frt beiratási-díj letétele mellett nevüknek sajátkezüleg s kötelezőleg leendő beírása végett a délelőtti hivatalos órákban megjelenni sziveskedjenek, a hol kívánatra az alapszabályok is megkaphatók.

A mint az alapszabályokban megkivánt 200 törzsbetét aláírva leendő, a t. cz. közönség a jövő évi új társulat megalakulásáról külön hirdetmény által fog értesitetni.

Azok, kik az alapszabályszerü heti betételeket egyszerre akarják befizetni, ezt az igazgató választmány 1872. évi december 10-én kelt határozata szerint az év elején az 1 frt beiratási-díj letétele mellett egy részlet után 130 frttal az egész társulati hat évre megtehetik, e mellett mindazon jogokban és kedvezményekben részesülnek, melyek az alapszabályok értelmében a társulati tagokat megilletik.

Ha tekintetbe vétetik, mikép az eddigi tapasztalat szerint egy részlet után a társulati évek letéttével a tagok körülbelöl 200 frt osztalékot kapnak, s a mellett, hogy 156 frt helyett csak 130 frt tőkét fizetnek be, mégis mintegy 70 frt kamat nyereseményben részesülnek; az előny mely az illetőkre, kik kész tőkével rendelkeznek, ezen módozatból járul, bővebb magyarázatot nem szükséges.

Egyébként a számitás részletei iránt felvilágositással kívánatra az igazgatóság készséggel szolgál.

Kelt Pécssett, 1882. évi november 13-án tartott igazgató tanácsi ülésből.

Sey László,

ig. elnök.

Női kalapok gyönyörű diszszé.

Valódi párizsi (Mieder) vállfűző.

Legdivatosabb karmantyú (Muffe).

80 kr.
egy pár.

Női elacé kesztyű 2 gombos . . . . .
„ szarvasbőr kesztyű 2 gombos . . . . .
„ sárga szarvasbőr kesztyű 2 gombos . . . . .
Férfi elacé minden színű . . . . .
„ szarvasbőr minden színű . . . . .

80 kr.
egy pár.

Katona kesztyű kiváló minőségben.

Pollák Soma

király-utcza a hatyau-épületben